

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

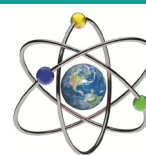
№11
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 808 sahifa,
4-noyabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalar tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Woosyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Oilaning maktabgacha yoshdagi bolalar estetik tarbiyasidagi o'rni	24
<i>Abdullayeva Ma'sudaxon Abdubannayevna</i>	
Bo'lajak informatika o'qituvchilarini pedagogik faoliyatga metodik tayyorlash texnologiyalari	27
<i>Abdubannoyeva Muxlisaxon Iqboljon qizi, Abdullayev Alibek Qodiraliyevich</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida bulutli xizmatlardan foydalanish zaruriyati	30
<i>Abdullayev Alibek Qodiraliyevich, Turdaliyeva Muslimaxon Jahongir qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida fortepiano chalishni o'rgatish metodikasi	34
<i>Abduvaxobova Nilufar Abdumannon qizi</i>	
Maktabda fizika fanini o'qitishda innovatsion yondashuv	38
<i>Alinazarova Mahfuza</i>	
Tasavvufdagi "komil inson" konsepsiyasining hozirgi ta'lim tizimida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv sifatida talqini	43
<i>Aqilxonov Saidolimxon Abdurashid o'g'li</i>	
Tabiiy-ilmiy savodxonlikni shakllantirish omillari va pedagogik shart-sharoitlar	48
<i>Choriyeva Gulbaxor Shotemirovna</i>	
Robototexnika fanini o'qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanib mustaqil ta'limni tashkil etish	53
<i>Elmonov Sirojiddin Mamadiyarovich</i>	
Xalqaro baholash dasturlarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini baholash bo'yicha jahon tajribasi	58
<i>Ergasheva S. T.</i>	
Boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlar orqali o'quvchilarning kognitiv salohiyatini rivojlantirish	61
<i>Eshmamatova Dilnoza Jovli qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning aqliy salohiyatini oshirishda tarbiyachi mahorati	64
<i>Karimova Gulzodaxon Marufjon qizi</i>	
Bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishni takomillashtirish	68
<i>Hojikarimova Gulasal Tadjaliyevna</i>	
Xorijiy talabalarga o'zbek tilini o'rgatishda elektron platformalar yaratish	71
<i>Jo'rayeva Matluba</i>	
Bo'lajak o'qituvchilar uchun raqamli ta'lim muhitini modellashtirish va uning samaradorlik omillari	74
<i>Komilova Z. X.</i>	
O'qituvchi kasbiy faoliyatida muloqot madaniyati	80
<i>M. Yu. Mahkamova</i>	
Psixologiya fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar va talabalarda tahliliy fikrlashni shakllantirish masalalari	86
<i>Madazizova Difuza Raxmatullayevna</i>	
Integrating Listening and Speaking Skills in ESP (English for Specific Purposes) Classes	90
<i>Madina Tilavova</i>	
Bolalarni maktabga tayyorlash jarayonida neyropedagogik yondashuvlar	94
<i>N. O. Saidova</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida radiologiya fanini o'qitishda raqamli texnologiyalarning metodologik roli	99
<i>Nazarova Gulchexra Shuxratdjonovna</i>	
Ijodkorlik tushunchasining mohiyati va uning ta'limdagi roli	103
<i>Ochilova Dilbar Isroilovna</i>	
Alaliyani boshqa nutqiy nuqsonlar bilan farqli xarakteristikasi	108
<i>Oripova Zilola</i>	
Ingliz tilini o'qitishda suggestopediya metodini joriy etishning samaradorligi	113
<i>Pulatova Sitora Abdurazzoq qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalari menejerlarining kasbiy-boshqaruv kompetentligi tushunchasi va uning tarkibiy qismlari	118
<i>Qarshiboyev Sharof Egamnazarovich</i>	
Koordinatsion qobiliyatlarni rivojlantirishning yosh badmintonchilar texnik-taktik tayyorgarligiga ta'siri	122
<i>Qurbanova Ilmira Alisher qizi</i>	

Blended Learning	125
Quvandikova Xadicha	
Fizika darslarida zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish	129
Raxmanov Valijon Turdaliyevich, O'razaliyev Alijon Xasan o'g'li	
"Qurilish jarayonlari texnologiyasi" fanida loyihalash kompetentligining tarkibiy tuzilmasi va uni raqamli ta'limga moslashtirish	135
Raxmonova Nazokat Umaraliyevna	
Vitagen texnologiyalar asosida talabalar mediamentalitetini rivojlantirishda sun'iy intellekt (AI) dasturlaridan foydalanishning tahliliy modeli	140
Rustamova Nodira Rustamovna	
Talabalarda kooperativ ta'lim asosida motivatsiyani rivojlantirish usullari	145
Sitora Toshmatova	
STEAM yondashuvi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ kompetensiyani shakllantirishning zaruriyati	149
Tashibekova Munajat Xoshimovna	
Musiqqa ta'limining pedagogik asoslari va metodik tizimi	153
Toshpulatova Said Kuzibaevna	
Texnologiya fanini o'qitishda eng samarali metodlardan foydalanish	158
Turdiyeva Shahzoda Eshdavlat qizi	
Enhancing University Students' Self-Directed Learning Through Edtech Tools	161
Ulasheva Lobar	
Fanlararo loyiha ishlarini tashkil etish orqali o'quvchilarning dizayn fikrlash salohiyatini oshirish	164
Valiyeva Nargiza Athamboyevna	
Alohida ta'lim ehtiyojiga ega o'quvchilarning kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik-psixologik asoslari	169
Xakimova Sarvinov Sharifjon qizi	
Sun'iy intellekt asosida yaratilgan ta'lim platformalari: samaradorlik tahlili va pedagogik yondashuvlar	173
Xanbabayev Xakimjon Ikramovich, Erkinov Jasurbek Hasanjon o'g'li	
Tasavvufdagi "muhosaba" va "tafakkur" amallarining o'z-o'zini refleksiya metodlari sifatida qo'llanilishi	176
Xoshimov Nuriddin Mamadaliyevich	
Milliy sport va ommaviy o'yinlarning badiiy-estetik ahamiyati	182
Yaxyayeva Sojida Abdurahimovna	
Ota-ona mehrining bola psixologiyasiga ta'siri	185
Yulchiyeva Shohsanam Dilshod qizi	
Nutq rivojlanishi orqada qolgan bolalarda qo'llaniladigan innovatsion usullari samaradorligi	189
Ahmedova Nargiza Muzaffarovna	
Факторы, сдерживающие развитие науки в контексте требований к диссертационным работам	193
Зайналов Жахонгир Расулович, Нурмухамедов Аббос Мамадалиевич, Шадманов Камолиддин Кажакджанович, Самигова Нодира Хамидуллаевна	
Структура и стратегии развития предметных компетенций	197
Наимова Мафтунабону Файзулложоновна	
Психологическая консультация: современная практика, задачи и перспективы развития	203
Раупова Шохида Ахроровна	
Подготовка будущих педагогов к инклюзивному обучению детей с ограниченными возможностями здоровья: задачи и перспективы	207
Сайфутдинова Насиба Нурматовна	
Формирование иноязычной грамотности у курсантов военных вузов: социально-психологические факторы	211
Сулейманова Нилуфар Камиловна	
O'qituvchi shaxsiy kompetensiyasining mohiyati va pedagogik faoliyatdagi o'rni	214
Abdiraxmonova Guliston Muzaffar qizi	
Bolalarda axloqiy qadriyatlarni shakllantirish jarayonining milliy va umuminsoniy tamoyillari	218
Abdumutalipova Gulshodaxon Nurbek qizi	
Fuqarolik jamiyatida huquqiy madaniyat va uni rivojlantirish jarayonlari	221
Abdusalimova Shaxnoza Quduratullayevna	
Ta'lim menejmenti tizimida o'qituvchining nutq madaniyatini rivojlantirish strategiyalari	224
Abduxalilova Iroda Nozimxonovna	

O'zbekistonda yoshlarni ijtimoiy-pedagogik hamkorlikda tarbiyalashda "Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasi"ning ustuvor vazifalari	229
Abirova Umida Nazarovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini inklyuziv ta'lim sharoitida differensiyalashtirilgan dars mashg'ulotlarini tashkil etishga o'rgatish (kompetentligini shakllantirish/rivojlantirish) usullari.....	232
Adhamova Diyora Sanjar qizi	
Musobaqa faoliyati samaradorligini oshirishda sambochilarning energiya sarfi va tiklanish mexanizmlari tahliliy	239
Tangriyev Abdukarim Tovashevich	
Aksiologik yondashuv asosida bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarining harakat faolligini takomillashtirishning ijtimoiy-pedagogik zaruriyati	244
Hafizov Shahriyor Shavkatovich	
Bo'lajak tarbiyachilarning transversal: tanqidiy va innovatsion fikrlash kompetensiyalari	248
Jaloliddinova Maftunaxon Mahmudjon qizi	
Axborotning gnoseologik mohiyati	256
Kamolova Munajatxon Jaloldinovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirish yo'llari	259
Mamatova Aziza Bo'riboyevna	
Akademik litseylarda kimyo fanini o'qitishda raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari	262
Maxamadiyev Sharofiddin Jumaboyevich	
Pedagogik oliy ta'limda talabalarning kasbiy ijtimoiylashuvini korporativ madaniyat asosida rivojlantirish metodikasi.....	267
Maxkamova Dilafruz Aliyevna	
Bo'lajak o'qituvchilar uchun xorijiy tillarni o'qitishda lingvomadaniy yondashuv	271
Normamatova Kamola Gulmamat qizi	
O'zbek tili izohli lug'atida iboralarning grammatik tavsifi (bosh komponentli iboralar misolida).....	274
S. Sh. Azamatova	
Oila instituti va gender tenglikni ta'minlashning ijtimoiy-huquqiy muammolari	277
Salayeva Aziza Muhammadmurot qizi	
Gender yondashuv asosida talaba-qizlarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning namunaviy mezonlari	282
Xolova Mohigul Shavkatovna	
Pedagogika yo'nalishi talabalari huquqiy savodxonligini rivojlantirish metodlarini takomillashtirish	287
Xudoyberganov Atham	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida leksik komponentlikni TRIZ texnologiyasi yordamida rivojlantirish	291
Zokirova Sohila Muxtoraliyevna, Fayzullayeva Nazokat Uchqun qizi	
Цифровизация и трансформация образования как социально-педагогическое явление	295
Кадилова Наргиза Азаматовна	
Методика формирования креативного мышления у студентов-филологов на основе проблемно-ориентированных заданий (на материале английского языка)	298
Мамырбаева Дина	
Структура и стратегии развития предметных компетенций	304
Наимова Мафтунабону Файзулложоновна	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda morfologik kompetentlikni shakllantirish	308
Ganiyeva Shodiya Azizovna	
Модель "4+1+1" как ключевой механизм в системе практической подготовки учителей музыки.....	313
Мухитдинова Малохатхон Саиджабборовна	
Tarbiya fanini o'qish samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish	317
Nazarova Nasiba Abdullayevna	
Tarbiyachining kasbiy psixologik xususiyatlari.....	320
Shamshetova Anjim Karamaddinovna	
Boshlang'ich ta'limda tarbiya nazariyasi va metodologiyasi	323
Bo'ronova Iroda Bo'ronovna	
Yosh dzyudochi qizlarning mashg'ulotlar jarayonida jismoniy tayyorgarligini oshirish texnologiyalari	327
Matmurotova Iroda Baxtiyor qizi	
"Odob us-solihin" asarida yoritilgan axloqiy-didaktik g'oyalar va uning pedagogik mazmuni	332
A. N. Nusratov	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kasbiy kompetentligini takomillashtirishning metodik asoslari	336
Xolmatov Pardaboy Qoraboevich, Abdurasulova Dilnoza	

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari faoliyatida loyihalashtirishning o'rni	342
<i>Abdusattorova Go'zalxon Abdulxabib qizi</i>	
Tibbiyot va frazeologiya inson omilida	346
<i>Achilov Muzaffar Norquliyevich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida fazoviy tasavvurlarni rivojlantirishda matematikaning ahamiyati	349
<i>Mamasaidova Muhabbat Abdulalom qizi, Akbaraliyeva Marjona Xurshid qizi</i>	
Ekoestetik kompetensiyani shakllantirishning xorijiy va milliy tajribalar tahlili	354
<i>Alijonova Maftuna Maxamadjon qizi</i>	
Pedagogik jarayonda talabalarda qadriyatli munosabatlarni shakllantirish mexanizmlari	359
<i>Alikulova Muxayyo Sherovna</i>	
Ingliz ritsarlik romanlarining lingvopoetik tahlili	362
<i>Durdona Boychayeva, Aliyeva Elmira</i>	
Maktabgacha ta'limda estetik tarbiya berishning pedagogik asoslari	365
<i>Altibayeva Gulbaxor Majitovna</i>	
Kasbiy kompetensiya tushunchasining mazmuni mohiyati va tarkibiy tuzilmasi	369
<i>Axmadjonova Jasmina Jamshid qizi</i>	
Developing Writing Competence Among CEFR B1 and Ielts Learners Experiencing Difficulties in English Language Acquisition	374
<i>Ayturaev Majid Mavlankhanovich</i>	
Ta'lim jarayonida ijtimoiy intellektni rivojlantirishning milliy qadriyatlarga asoslangan modeli	378
<i>Azamov Umarxon Xayyoxonovich</i>	
Complications in Teaching Argumentative Speech to Students in Grades 8–9	383
<i>Buribayeva Aziza Ismatillaevna</i>	
Interfaol o'yinlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni shakllantirishning pedagogik asoslari	386
<i>Buriyeva Aziza Nematovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida maktabgacha katta yoshdagi bolalarning ijodiy faolligini shakllantirish	390
<i>Davronova Sevinch</i>	
O'quvchilarda milliy va umummadaniy kompetensiyani rivojlantirishda maqollardan foydalanish bo'yicha manbaalar tahlili	394
<i>Boltayeva Barno, Eliboyeva Surayyo Abdukarim qizi</i>	
Social Roots and Psychological Consequences of Domestic Violence	399
<i>Dumarova Gulmira Kozimbekovna, Mamadaliyeva Gulmira, Sultonova Zulhayo</i>	
The Transversal-Methodical Competence of a Preschool Educator is the Foundation of Effective And Quality Education	402
<i>Ergasheva Barno Ziyaviddin kizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim-tarbiya berishning innovatsion yo'llari	406
<i>Erkinova Mehriniso Ro'ziboyevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini oshirish strategiyalari	411
<i>Eshonkulova Hilola Rajab qizi</i>	
Ta'lim jarayonida o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi muloqotning bilish faoliyatiga ta'siri	415
<i>Habibova Shyira Baxtiyorovna</i>	
Ruhiy rivojlanishi sustlashgan boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'qish buzilishlarini aniqlash va bartaraf etish	419
<i>Ikromova Sarvinov Siroj qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda riskologik kompetentlikni shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	424
<i>Jabborova Dilafruz Furqatovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda chet tili o'rganish jarayonida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishning psixologik asoslari	428
<i>Jurayeva Sug'diyona Shamsiddin qizi</i>	
Transforming Education: The Impact of Emerging Technologies on Modern Pedagogical Practices	431
<i>Kadirova Ferangiz Himmatillo qizi</i>	
Salomatlik etikasi konsepsiyasi va pedagogik madaniyat – talabalar ma'naviyati va dunyoqarashini shakllantirishdagi roli	435
<i>Kamalova Yoqutxon Bahodirovna</i>	

Tarbiyachilarning kasbiy mahoratini takomillashtirish va pedagogik faoliyat samaradorligini oshirish omillari	439
<i>Kenjayeva Dildora Terkashevna</i>	
Maktab ta'lim tizimida innovatsiyalarning o'rni va ahamiyati	443
<i>Kistabayeva Gulchexra Djurakulovna</i>	
Kichik maktab yoshi davrida o'quv faoliyati va o'quv motivlarining shakllanishi	448
<i>Latifa Zarifovna Korayeva</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimining raqamlashtirilishi: xalqaro tajriba va istiqbollar	451
<i>Mahmudova Zulfiya Homidovna, Hoshimova Dilnoza Boymirzoevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini dizayn tafakkurga o'rgatishda STEAM yondashuvining didaktik imkoniyatlari	454
<i>Mamadaminova Munisa Maxmudjon qizi, Boboxonova Shodiyona Rustam qizi</i>	
Tabiatni asrash – kelajakni asrash: Buxoro misolida	459
<i>Mardonova Saodat Muzaffarovna</i>	
Bo'lajak pedagoglarda o'z-o'zini baholash kompetentligini shakllantirish va rivojlantirish	463
<i>Meyliyeva Nafosat Gulomovna</i>	
Sun'iy intellektning ta'limda kognitiv va metakognitiv jarayonlarga ta'siri	466
<i>Murodov Ulug'bek O'tkir o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'limda inklyuziv ta'limning tashkil etilishi	470
<i>Mustofoyeva Muhabbat Husniddin qizi</i>	
The Effectiveness of Art Therapy in Working With Children Experiencing Emotional Stress	473
<i>Nargiza Khayrullayevna Ortikova, Laziz Azizovich Normuratov</i>	
Maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilarining musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirish mexanizmlari	477
<i>Ortiqov Akmaljon Abdusalom o'g'li</i>	
CLIL metodining O'zbekiston ta'lim tizimida qo'llanilishi	481
<i>Qarshiyeva Sarvinoz Ural qizi</i>	
The Use of Mobile Apps to Build Vocabulary Proficiency	486
<i>Kosimov Sunnat Ravshan ugli</i>	
Yoshlar tafakkurini rivojlantirish va ma'naviyatini oshirishda tasviriy san'atning o'rni	490
<i>Quvonchbek Abdusamidov</i>	
Axborot texnologiyalari ta'sirida san'at tushunchasining o'zgarishi	494
<i>Rajabova Laylo O'tkir qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	498
<i>Ramozonova Bahoroy Sadriddinovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda innovatsion yondashuvlarning pedagogik asoslari	501
<i>Yusufzoda Shabnam Yunus, Rashidova Saida Ravshonbek qizi</i>	
Axborot texnologiyalarini fizika darslarida qo'llash	506
<i>Raxmanov Valijon Turdaliyevich, O'razaliyev Alijon Xasan o'g'li</i>	
Axborot xavfsizligini o'qitishda sun'iy intellektdan foydalanish afzalliklari	510
<i>Raxmetova Lazzat</i>	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarning psixologik xususiyatlarining o'ziga xosligi	513
<i>S. A. Mamatisayeva</i>	
Androgogik yondashuvning integrativ metodikasi	517
<i>Sattorova Shaxlo Axadovna</i>	
Gendered Language in Uzbek and English Media Discourse	520
<i>Sultonova Charos Iskandar kizi</i>	
Maktabga tayyorlov yoshdagi bolalarda ijtimoiy ekologik dunyoqarashni shakllantirishga ta'sir qiluvchi omillar	527
<i>Suyunova Matluba Abdusaidovna</i>	
Empatiya shifokor–pasiyent munosabatida: tibbiyot talabalarining psixologik tayyorgarligi	531
<i>Tajiboyeva Odinaxon Rustamjon qizi, Qurbonova Fotima Farhodjon qizi</i>	
Modern Approaches to Teaching Grammar	534
<i>Tuychiyev Azamat Farkhod ugli</i>	
The Importance of Psychological Preparation of Preschool Children for School Education	538
<i>Turamov Muhammadzohid Rustamjon o'g'li</i>	

Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachi-pedagoglarning kasbiy-axloqiy kompetentligini rivojlantirish	541
<i>Xabibullayeva Sayyoraxon Maxamadali qizi</i>	
Imkoniyati cheklangan va sog'lom bolalar faoliyatida universal ta'limning imkoniyati	544
<i>Xolmatova Sarvinov Raxmatilla qizi</i>	
Kurashchilarning umumiy va maxsus sport tayyorgarliklari	548
<i>Xudoyberganov Javlonbek Soatboy o'g'li</i>	
Tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida ekologik kompetentlik tushunchalarini rivojlantirish bosqichlari	551
<i>Yarova Gulhayo Fazliddin qizi</i>	
Arxitektura va dizayn yo'nalishi bitiruvchilarini kasbga yo'naltirish vositasida axborot almashish jarayonlarini optimallashtirish metodikasini takomillashtirish	555
<i>Kuchimov M. K.</i>	
Yuqori sinf o'quvchilarining ma'naviy kompetentligini jadidlarning pedagogik qarashlari asosida shakllantirish metodikasi (Temurbeklar maktablari misolida)	559
<i>Quldashev Murodjon G'aniyevich</i>	
Лингвистическое исследование влияния социальных сетей на синтаксические изменения в языке современного поколения	562
<i>Шавилова Наталья Сергеевна</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchisining nutq madaniyati	566
<i>Islamova Dilfuza Dilshodovna, Gulimbayeva Barno</i>	
Особенности гражданского воспитания обучающихся в системе "школа–маҳалла" в Узбекистане ...	570
<i>Хайдаров Шавкат Шамсиддин угли</i>	
Mantiqiy masalalarni bajarishning metodik usullari	575
<i>Tosheva Yulduz</i>	
Bo'lajak ofitserlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda pedagogik-psixologik omillar (jamoat xavfsizligini ta'minlash bo'linmalari misolida)	579
<i>Yarmatov Akbar Normurotovich</i>	
Yosh harbiy xizmatchi ofitserlarda muloqot madaniyatini samarali shakllantirish muammosining xorijiy tadqiqotlardagi talqini	582
<i>Matyakubov Elyor Rajapovich</i>	
Umumiy pedagogika fanini o'qitishda formativ baholash metodikasini joriy etish texnologiyasi	586
<i>Sobitjon Xalimov Hoshimjonovich</i>	
Формирование компонентов эмоционального интеллекта у детей дошкольного возраста с дефектами речи на основе сказкотерапии	590
<i>Эркинова Фазилят Мирзиз қизи</i>	
O'zbekistonda asalarichilikning rivojlanishi	593
<i>Abdullayeva Maxsudaxon To'lanovna</i>	
14–16 yoshli dzyudochilarda hujum kombinatsiyalari va ularni musobaqaviy sharoitda qo'llash usullarini takomillashtirish	596
<i>Abduraxmanova Iroda Xayrullayevna</i>	
Oliy ta'limda aksiologik tarbiya mexanizmlarini takomillashtirish ijtimoiy ehtiyoj va pedagogik muammo sifatida	602
<i>B. S. Siddikov</i>	
Sport mashg'ulotlar davomida mushak va suyak tizimi rivojlanishi	606
<i>Bo'ronova Habiba Erkin qizi</i>	
Stol tennisi o'yini texnikasi	609
<i>Ibragimov Abduqahhor Abdulaziz o'g'li</i>	
Biologiya fanini o'qitishda zamonaviy platformalarning afzalliklari: Wordwall, Educaplay, Blooket, Genially, Kahoot platformalari	613
<i>Kalandarova Dilnoza Samandarovna, Qodirova Madina Nosirovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan paraarmrestlingchi talabalarni musobaqa oldidan texnik tayyorgarligini takomillashtirish	617
<i>Karimov Faxriddin Xurramovich</i>	
Developing Critical Reading Skills Through Content-Based Instruction	621
<i>Mekhmonkulov Burkhon Ma'ruf ugli</i>	
Tog'li va shahar hududida ta'lim oluvchi tinglovchilarning jismoniy tayyorgarlik darajasini taqqoslash	626
<i>Mirjamolov Sirojiddin Xayriddinovich</i>	

Korxona va tashkilotlarda ishchi-xodimlarning jismoniy tayyorgarligini rivojlantirish asosida ish faolligini oshirish texnologiyasi	630
Muxametov Axmad Muxametovich	
Xalq ta'limi bo'limi rahbarlarining xalqaro baholash tizimini O'zbekiston ta'limiga moslashtirishdagi o'rni ...	634
Namazova Manzura Urakovna, Nodirov Dilmurod	
Digital Reading vs. Print Reading: Effects on EFL Learners' Reading Speed and Understanding	639
Rustambekova Ozoda Dilshod kizi	
Yoshlarning jismoniy tarbiya mashg'ulotlariga bo'lgan qiziqishini oshirishning samarali usullari	644
To'rayev Farrux Hakim o'g'li	
Oliy ta'lim muassasalaridagi talaba-qizlarni dzyudo sport turi texnik harakatlariga o'rgatish texnologiyasi	647
Toshboyeva Munisa Bozor qizi	
Sport mashg'ulotlarda jarohatlarning oldini olish va xavfsizlik choralari	650
Xudoyberdiyeva Elmira Botir qizi	
Задачи изучения и преподавания русского языка и литературы в общеобразовательных школах с узбекским языком обучения	654
Ахмедов Нумон	
Multimedia va infografika asosida interaktiv didaktik materiallar yaratish	658
Shirinov Feruzjon Shuxratovich, Rahmonov Ziyodillo Xusanovich	
Ingliz tili darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining talaffuz ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi (immitativ-taqildiy usul misolida)	661
Jo'rayeva Dilafruz Nuriddinova	
O'simliklarning issiqqa va qurqoqchilikka chidamliligi	664
M. Nazarov, G. Maxsudova, T. Usmonova	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy tayyorgarligi hamda psixik jarayonlar ko'rsatkichlarining tahlili	667
Masharipova Miyassar Ichanovna	
Bo'lajak tarbiyachilarni "Tabiat bilan tanishtirish" fani asosida tarbiyaviy faoliyatini raqamlashtirish	675
Saydullayeva Barchinoy Abduxalil qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarni inklyuziv ta'lim sharoitida faoliyat yuritishga tayyorlash muammolari	678
Shaxnoza To'xtiyarova	
Raqamli ta'lim muhitida o'quv resurslarini yaratishning raqamli-didaktik mazmunini rivojlantirish metodikasi	681
Shirinov Feruzjon Shuxratovich	
Umumta'lim maktablarining 9-sinf fizika darslarida tovush hodisasini anglashni tajriba orqali rivojlantirish	684
Sobirov Avazbek Anvarovich	
Emotsional intellekt tushunchasining nazariy asoslari va rivojlanish bosqichlari	689
Tajiboyeva Odinoxon Rustamjon qizi	
Portret janrini o'qitishda individual ta'lim va fanlararo integratsiyaning nazariy-metodologik asoslari	693
Xudaynazarova Ug'ilo'y Sharifovna	
Aqli zaif bolalarda sensomotor rivojlanishning psixologik-pedagogik xususiyatlari	696
Xudoyberdiyeva Ra'no Arabboyevna	
Yuqori sinf o'quvchilarida estetik madaniyatni tarbiyalash metodikasi (tarbiya fani misolida)	700
Yoqubjonova Shodiya G'ayratovna	
Chizmachilik fanining turmush tarzimidagi ahamiyati va o'rni	704
Achilov Nurbek Norboy o'g'li	
O'quvchilarni musiqa san'atiga qiziqtirishda musiqa psixologiyasining roli	707
E'zozxon Qobilova	
Bolalar adabiyotini o'qitishda milliy qadriyatlarni singdirish va kreativ kompetensiyani rivojlantirishning innovatsion yo'llari	710
G'aniyeva Shodiya Azizovna, Abdullayeva Madinaxon Madaminjon qizi	
Boshlang'ich sinf darsliklarida berilgan mashqlarni til kompetensiyasini rivojlantirish maqsadida tahlil qilish	713
G'anijonova Sarvinov, Zokirova Sohiba Muxtoraliyevna	
O'quvchilarda global o'qish savodxonligini shakllantirishda milliy matnlar va qadriyatlar asosidagi pirls tipidagi topshiriqlar yaratish tajribasi	717
Ikromova Gulhida Axmadillo qizi, G'ofurova Dilshodaxon Toxirjon qizi	

Bo'lajak pedagoglarni intellektual rivojlantirishda pedagogik artistizmdan foydalanish texnologiyalari pedagogik muammo sifatida	720
Karribayeva Lobarxon Fayzulla qizi	
Ilmiy matnni o'qib tushunish va baholashda nostandart testlardan foydalanish bosqichlari.....	724
Komilova Lola Nasilloevna	
Dizatriyada tovushlar talaffuzidagi kamchiliklarni o'yin orqali rivojlantirish texnologiyalari.....	728
Mamatova Muzayyana Batirovna	
Turkiy bitiklarda nomlar tizimi va ularning semantik xususiyatlari	732
Munisa Shavkatova	
Kommunikativ yondashuv asosida bo'lajak pedagoglarni mediatorlik faoliyatiga tayyorlash texnologiyasini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	736
Muqimova Dilbarxon Xusanboyevna	
Sportda liderlik va jamoaviy ruhni shakllantirish metodlari	740
Nazarov Nursultan Safarbayevich	
Dars mashg'ulotlarini tashkil etishda loyihalashtirishning o'rni va ahamiyati.....	744
Normurodov Sharofiddin Muxiddinovich	
Ta'limda innovatsion kompetentlikning ahamiyati.....	748
Qobilova Aziza Tursunovna	
Innovatsion ta'lim texnologiyalari orqali bolalarda tanqidiy va ijodiy fikrlashni rivojlantirish	752
Salimova Aziza Sharipovna	
Xorijiy tillarni o'qitishda masofaviy ta'limning imkoniyatlari va muammolari	755
Sidiqova Ma'mura Adhamjonovna	
Til kompetentligini rivojlantirishda vizual materiallardan foydalanishning o'rni (boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini oshirish texnologiyasi misolida)	758
Zokirova Sohila Muhtoraliyevna, Sobirova Diloromxon Ma'rufjon qizi	
Maktabgacha yoshdagi koxlear implantli bolalarni eshituv - nutqiy reabilitatsiyasi	761
Xamraeva Dildora Baxadirovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda duduqlanishni kelib chiqish sababalari va korreksion ishlar	766
Xolboeva Ruxsora Egamberdiyevna	
Эффективность арт-терапии в обогащении словарного запаса у детей с ЗПР	770
Наган Олеся Талгатовна	
Autizmlı bolalar nutqini rivojlantirishda o'yinning ahamiyati.....	775
Nishonova Sevara	
Boshlang'ich sinflarda disgrafiyasi bo'lgan o'quvchılarda yozish kompetensiyalarini shakllantirishning ilmiy nazariy asoslari (XIX–XXI asrda).....	778
Qaxxorova Saidaxon, Mamarajabova Zulfiya	
Autizmlı bolalarda kommunikativ muloqotni shakllantirish texnologiyalari.....	781
Raxmonova Manzura Maxmudovna	
Talabalarda ma'naviy ongning rivojlanishidagi milliy dunyoqarash va tafakkur uslubining shakllanish omillari	785
Usarova Nigora Berdiyarovna	
PIRLSda qo'llaniladigan yuqori darajadagi tushunish ko'nikmalari (interpretatsiya, sintez) va ularni muloqotga o'rgatishda qo'llash	788
Choriyeva Valida Abdug'ani qizi, Shodiyev Faxriddin Teshayevich	
Prokrastinatsiya fenomenining retrospektiv talqini	795
M. L. Aripova	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda millatlararo totuvlikni shakllantirishda badiiy adabiyotning o'rni.....	799
Xudoyberdiyeva Madina Abdulbaki qizi	
Malakali futbolchılarni tayyorlashning innovatsion pedagogik va texnologik uslublari.....	802
Maxmudov Mamat Raxmatovich	

MALAKALI FUTBOLCHILARNI TAYYORLASHNING INNOVATSION PEDAGOGIK VA TEKNOLOGIK USLUBLARI

Maxmudov Mamat Raxmatovich

TDIU katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Maqolada futbol sporti bo'yicha iqtidorli yoshlarni tizimli tayyorlash jarayonida pedagogik va texnologik uslublarning ahamiyati hamda qo'llanilishi tahlil qilinadi. Innovatsion metodlar – raqamli trenerlik platformalari, video–tahlil tizimlari, biomexanika va sport psixologiyasi integratsiyasi, shuningdek, yosh futbolchilarning imkoniyatlarini oshirishga yo'naltirilgan pedagogik jarayonlar ko'rib chiqiladi. Maqola ichida mamlakatimizda sportni rivojlantirishga oid davlat siyosati, xususan, Shavkat Mirziyoyev tomonidan imzolangan qaror va farmonlar misollar bilan taqdim etiladi. Jadval ko'rinishida metodik yondashuvlar, texnologik vositalar, natijalar va tavsiyalar jamlanadi. Maqola sport tashkilotchilari, murabbiylar, ta'lim muassasalari, futbol federatsiyasi vakillari uchun pedagogik–metodik qo'llanma sifatida mo'ljallangan.

Kalit so'zlar: futbol tayyorgarligi, innovatsion pedagogika, sport texnologiyalari, yosh futbolchilar, raqamli trenerlik, video–tahlil, biomexanika, sport psixologiyasi, davlat sport siyosati.

Abstract: The article analyzes the significance and application of pedagogical and technological methods in the systematic training process of talented young football players. It examines innovative approaches such as digital coaching platforms, video analysis systems, integration of biomechanics and sports psychology, as well as pedagogical processes aimed at enhancing the abilities of young athletes. The paper also presents examples of national sports development policies, including decrees and resolutions signed by Shavkat Mirziyoyev. A table summarizes methodological approaches, technological tools, outcomes, and recommendations. The article is intended as a pedagogical and methodological guide for sports organizers, coaches, educational institutions, and representatives of the football federation.

Key words: football training, innovative pedagogy, sports technologies, young football players, digital coaching, video analysis, biomechanics, sports psychology, state sports policy.

Аннотация: В статье анализируется значение и применение педагогических и технологических методов в процессе системной подготовки одарённых молодых футболистов. Рассматриваются инновационные подходы – цифровые тренерские платформы, системы видеоанализа, интеграция биомеханики и спортивной психологии, а также педагогические процессы, направленные на развитие потенциала юных спортсменов. В тексте представлены примеры государственной политики по развитию спорта в нашей стране, в частности, решения и указы, подписанные Шавкатом Мирзиёевым. В таблице обобщены методические подходы, технологические средства, результаты и рекомендации. Статья предназначена в качестве педагогико-методического пособия для спортивных организаторов, тренеров, образовательных учреждений и представителей футбольной федерации.

Ключевые слова: футбольная подготовка, инновационная педагогика, спортивные технологии, юные футболисты, цифровой коучинг, видеоанализ, биомеханика, спортивная психология, государственная спортивная политика.

KIRISH

Yoshlarni jismoniy tarbiya va sportga keng jalb qilish, sog'lom turmush tarzi va xalqning sport bilan muntazam shug'ullanishini ta'minlash – davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biridir. Xususan, Shavkat Mirziyoyev tomonidan qabul qilingan bir qator farmonlar va qarorlar bu yo'nalishda aniq chora-tadbirlar belgilab berdi. Misol uchun 2020-yil 5 noyabrda imzolangan "Decree No. 4369 "On measures for the widespread implementation of a healthy lifestyle and further development of mass sports"" farmoni orqali aholida sog'lom turmush tarzini keng targ'ib qilish va ommaviy sportni rivojlantirishga oid maqsad va vazifalar belgilandi. 2022-yil 18 fevraldagi Decree No. PF75 "On measures to improve public administration in the field of sports" orqali sport sohasida davlat boshqaruvi tizimi takomillashtirildi, yoshlar sportiga e'tibor oshirildi.

2024-yil 21 noyabr kuni “Decree “On expanding conditions for youth sports”” hujjatida mahalla va maktab ligalari, yoshlar sport klublari tashkil etilishi, elektron tanlov tizimi joriy etilishi belgilandi.

2024-yil 18 dekabrda imzolangan Decree No. 443 “On introducing Physical Culture and Sports Day and reforming sports schools” sport maktablari ixtisoslashuvi, har payshanba kunini jismoniy tarbiya va sport kuni deb belgilash kabi chora-tadbirlarni ko'zda tutdi.

2025-yil 21 avgustdagi Decree PQ262 “On measures to further digitalize the football sphere and increase mass participation” hujjati esa ayniqsa futbol sohasiga yo'naltirilgan: futbol maydonlari infratuzilmasini xalqaro standartlarga moslashtirish, akademiyalar, maktablar va klublar o'rtasida elektron ma'lumot tizimini joriy etish kabi yangi mexanizmlar belgilandi. Ushbu hujjatlar orqali futbol sporti, xususan yosh futbolchilarni tayyorlash jarayonida davlat tomonidan bilim-pedagogik asoslar, texnologik infratuzilma va ma'lumotlar bazasi yaratish bo'yicha aniq vazifalar qo'yildi. Shuning uchun malakali futbolchilar tayyorlashning innovatsion pedagogik va texnologik uslublarini joriy etish bugungi kunda muhim vazifa sanaladi. Mazkur maqolaning maqsadi – malakali futbolchilar tayyorlash jarayonida innovatsion pedagogik va texnologik uslublarni tahlil qilish, ularning mohiyati, afzalliklari, shuningdek, ularni amaliyotga tatbiq etishda yuzaga keladigan muammolarni ko'rib chiqishdir.

Yosh futbolchilarni aniqlashda an'anaviy murabbiy baholash usullaridan tashqari, zamonaviy ta'lim-psixologik diagnostika usullari qo'llanilmoqda. Masalan, texnik-taktik qobiliyat, motorika, reaksiya tezligi, o'yin holatini tez anglash kabi ko'rsatkichlar laboratoriya va maydon sharoitida o'lchanadi.

Malakali futbolchilarni tayyorlashda pedagogik shakllar va o'quv jarayoni o'zaro uzviy bog'liq jarayonlar hisoblanadi. Futbolchi shaxsini har tomonlama rivojlantirish, uning texnik, taktik, jismoniy va psixologik tayyorgarligini mukammallashtirish uchun murabbiylik faoliyatida zamonaviy ta'lim texnologiyalarini qo'llash muhim ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

So'nggi yillarda futbol sporti nafaqat jismoniy tayyorgarlik, balki ilmiy yondashuv, pedagogik innovatsiyalar va raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali yangi bosqichga ko'tarilmoqda. Shu sababli, malakali futbolchilarni tayyorlash jarayonida innovatsion pedagogik va texnologik uslublardan foydalanish masalasi ko'plab mahalliy va xorijiy olimlar tomonidan chuqur o'rganilgan.

O'zbekistonlik olimlar A. X. Xodjayev (2019) va S. T. Ergashev (2021) tadqiqotlarida futbolchilarni tayyorlashda shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, motivatsion trening hamda ko'nikma asosida differensial yondashuv kabi metodlarning samaradorligini ta'kidlaydilar. Ularning fikricha, o'quv-mashg'ulot jarayonida individual yondashuv futbolchining texnik va taktik mahoratini oshirishda muhim omil bo'ladi.

Xorijiy mualliflar – J. Wesson (2018), R. Light (2020) va D. Carling (2022) esa “Game-based learning” (o'yin asosidagi o'qitish) modelini samarali deb hisoblaydilar. Bu yondashuv futbolchilarning taktik fikrlashini, tezkor qaror qabul qilish qobiliyatini va ijodiy o'yin ko'nikmalarini rivojlantiradi.

So'nggi o'n yillikda sport texnologiyalarining rivoji futbolchilar tayyorlov tizimiga tub o'zgarishlar kiritdi. Masalan, GPS-trackerlar, yurak urish chastotasi sensori, VAR (Video Assistant Referee) tizimi, shuningdek, virtual reallik (VR) va sun'iy intellekt (AI) asosidagi mashg'ulot dasturlari o'quv jarayonini ancha samarali qilmoqda (Smith & Jones, 2021).

Rossiyalik tadqiqotchilar – V. Kuznetsov va I. Borisov (2020) – sport trenirovkalarida biomexanik tahlil va raqamli monitoring texnologiyalarining qo'llanilishi futbolchilarning jarohatlanish xavfini kamaytirishi hamda yuklama me'yorini aniqlashga yordam berishini ta'kidlashadi.

O'zbekiston milliy jamoasi va futbol akademiyalarida so'nggi yillarda raqamli tahlil tizimlari, videoanalitika hamda trener-assistent platformalari (masalan, Hudl, Instat, Wyscout) joriy etilmoqda. Shuningdek, A. Mamatqulov (2023) o'z tadqiqotida ta'kidlaganidek, innovatsion texnologiyalarni o'quv dasturlariga integratsiya qilish trenerlarning metodik salohiyatini oshiradi va sportchilarni zamonaviy talablar asosida tayyorlash imkonini beradi.

Psixologik tayyorgarlik malakali futbolchini shakllantirishning muhim komponentidir. Sh. Rasulov (2020) futbolchilarda stressga bardoshlilik, jamoaviy hamkorlik va o'zini boshqarish kompetensiyalarini shakllantirishda psixopedagogik treninglar, motivatsion suhbatlar va ko'rgazmali o'yin tahlili usullarini samarali deb biladi.

Xorijiy olimlardan G. Jones (2017) va L. Weinberg (2022) sport psixologiyasida kognitiv-behavioral yondashuv futbolchilarni ruhiy tayyorgarligini mustahkamlashda yuqori natija berishini isbotlaganlar.

Adabiyotlarni tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, malakali futbolchilarni tayyorlashda innovatsion pedagogik va texnologik yondashuvlar bir-birini to'ldiruvchi tizim sifatida qaraladi. Zamonaviy futbol ta'limi o'yinchining jismoniy tayyorgarligi bilan bir qatorda intellektual, psixologik va axborot texnologik kompetensiyalarini ham rivojlantirishga yo'naltirilgan bo'lishi lozim.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

O'quv jarayonining samaradorligini ta'minlashda innovatsion pedagogik shakllardan foydalanish – futbolchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini mustahkamlash, ularni mustaqil fikrlashga, tezkor qaror qabul qilishga, shuningdek, jamoa ichida muloqotga kirishishga o'rgatadi. Quyida eng muhim pedagogik shakllar yoritilgan. (1-jadval.)

1-jadval: **Iqtidorni erta aniqlash va saralashda pedagogik shakllar va o'quv jarayoni**

No	Shakl	O'quv jarayoni
1	Modulli ta'lim:	futbolchilar tayyorgarligi modullarga bo'linadi – texnik trening, taktik trening, jismoniy tayyorgarlik, sport psixologiyasi, o'zini boshqarish
2	Differensial yondashuv:	har bir futbolchining uslub, rivojlanish sur'ati va kuchli jihatlari hisobga olinib, individual dastur tayyorlanadi
3	Maslahat va refleksiya sessiyalari:	futbolchilar o'z mashg'ulotlarini video tahlil yordamida ko'rib chiqadi, murabbiy bilan refleksiya qiladi, o'z maqsadlarini belgilaydi

Futbolchilarni tayyorlash jarayoni modulli ta'lim tizimi asosida tashkil etiladi. Har bir modul o'z ichiga ma'lum kompetensiyalarni oladi: texnik tayyorgarlik, taktik tafakkur, jismoniy tayyorgarlik, sport psixologiyasi va o'zini boshqarish ko'nikmalari. Har bir modul tugagach, futbolchining o'zlashtirish darajasi test, amaliy mashg'ulot yoki video-tahlil orqali baholanadi.

Modulli tizimning afzalligi – o'quvchi (futbolchi) o'z rivojlanish sur'atiga qarab mustaqil ishlay oladi, murabbiy esa jarayonni individuallashtirilgan tarzda boshqaradi.

Futbolchilarning yoshi, jismoniy rivojlanish darajasi, o'yin ampluasi (pozitsiyasi) va psixologik xususiyatlariga qarab mashg'ulotlarni differensial tarzda tashkil etish zarur. Bu uslubda har bir futbolchiga individual reja tuziladi, kuchli va zaif jihatlari aniqlanadi, shunga mos mashqlar tanlanadi. Masalan, himoyachilar uchun chidamlilik va joy tanlashga e'tibor berilsa, hujumchilar uchun tezlik va qaror qabul qilish tezligi ustuvor hisoblanadi.

Har bir mashg'ulotdan so'ng futbolchilar murabbiy bilan birgalikda o'z faoliyatlarini tahlil qiladi – bu jarayon refleksiya deb ataladi. Video-tahlil orqali o'yin jarayonidagi xatolar, to'g'ri qarorlar, taktik yechimlar ko'rib chiqiladi. Refleksiya futbolchilarga o'z faoliyatiga tanqidiy yondashish, kelgusi mashg'ulotlarda kamchiliklarni bartaraf etish imkonini beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Innovatsion pedagogika va texnologiya o'zaro birlashganda yanada samarali natija beradi. Masalan: individual modul bo'yicha trening (pedagogika) + sensor/trenajyorlar (texnologiya) + video-refleksiya (texnologiya) + sport psixologiyasi dasturi (pedagogika) orqali futbolchi har jihatdan tayyorlanadi. (2-jadval.)

2-jadval: **Jadvallar bilan tayyorgarlik bosqichlari**

Bosqich	Fokus	Amalga oshirish usuli	Mas'ul shaxslar
I bosqich Saralash	Iqtidorni aniqlash	Diagnostika testlari, motorika, reaksiya	Klub murabbiylari, diagnostika mutaxassislari
II bosqich Tayyorlov	Texnika, taktika, jismoniy	Modulli trening, sensorli treninglar, video tahlil	Murabbiy, texnolog mutaxassis, psixolog
III bosqich Professional bosqich	Olimpiya/lover ligasi darajasida natija	Integratsiyalashgan model, individual reja, monitoring	Klub/terma jamoa murabbiylari, ilmiy xodimlar

Futbolchilarni tayyorlash jarayoni bosqichma-bosqich amalga oshiriladi va har bir bosqich o'ziga xos maqsad, yo'nalish hamda pedagogik-texnologik yondashuvlarga ega. Quyida ushbu bosqichlarning mazmuni batafsil bayon etiladi.

I bosqich – Saralash bosqichi

Bu bosqichning asosiy fokusi – iqtidorni aniqlash va yosh futbolchilar orasidan eng istiqbolli sportchilarni tanlab olishdir. Jarayon asosan diagnostika testlari, motorika mashqlari, reaksiya tezligi va jismoniy ko'rsatkichlarni baholash orqali amalga oshiriladi. Mazkur bosqichda futbolchining tabiiy harakat koordinatsiyasi, muvozanat saqlash qobiliyati, tez fikrlash va texnik imkoniyatlari aniqlanadi. Amalga oshirish usuli sifatida

maxsus testlar, harakat aniqligini o'lovchi sensor uskunalar, tezlikni aniqlovchi elektron qurilmalar va kuzatuv tahlili qo'llaniladi.

Mas'ul shaxslar – klub murabbiylari, seleksiya va diagnostika mutaxassisleri, sport psixologlari bo'lib, ular birgalikda futbolchining individual salohiyatini baholaydi va dastlabki tayyorgarlik yo'nalishini belgilab beradi.

II bosqich – Tayyorlov bosqichi

Ushbu bosqich futbolchilarni texnika, taktika va jismoniy tayyorgarlik jihatidan mukammallashtirishga qaratilgan. Fokus – texnik, taktik va jismoniy rivojlanishni ta'minlashdir. Jarayon modulli trening tizimi asosida tashkil qilinadi: har bir modul alohida kompetensiyani (masalan, to'pni boshqarish, pressing, o'yin tafakkuri yoki chidamlilik) rivojlantiradi. Shu bilan birga, sensorli treninglar va video-tahlil texnologiyalari qo'llanilib, futbolchining mashg'ulotdagi xatti-harakati raqamli tahlil qilinadi. Bu bosqichda futbolchilar individual reja asosida shug'ullanadi, ularning kuchli va zaif jihatlari aniqlanib, shaxsiy rivojlanish yo'nalishi belgilanadi.

Mas'ul shaxslar – murabbiy, texnolog mutaxassisi va sport psixologi hisoblanadi. Ular futbolchining tayyorgarlik darajasini muntazam monitoring qilib, zarur hollarda mashg'ulot dasturiga o'zgartirish kiritadilar.

III bosqich – Professional bosqich

Mazkur bosqichda futbolchilar Olimpiya va professional liga darajasidagi natijalarga erishishga yo'naltiriladi. Bu davrda tayyorgarlik jarayoni to'liq integratsiyalashgan model asosida olib boriladi: jismoniy, texnik, taktik, psixologik va tibbiy tayyorgarlik o'zaro uyg'unlashadi.

Individual reja har bir futbolchining jismoniy holati, o'yin pozitsiyasi va musobaqa jadvaliga mos holda tuziladi. Mashg'ulotlar va musobaqalardagi natijalar doimiy raqamli monitoring orqali kuzatilib boriladi. Bu bosqichda o'yinchi o'z faoliyatini mustaqil boshqarish, stress holatida qaror qabul qilish, jamoaviy strategiyalarni to'g'ri bajarish ko'nikmalarini egallaydi.

Mas'ul shaxslar – klub yoki terma jamoa murabbiylari, ilmiy xodimlar, sport tibbiyoti mutaxassisleri va analitiklar bo'lib, ular futbolchining har tomonlama rivojlanishini ilmiy asosda nazorat qilib boradilar.

Tadqiqotni tahlil qilib aytganda, futbolchilarni tayyorlash jarayonida bosqichlilik tamoyili ularning professional darajaga yetishishida muhim omil hisoblanadi. Har bir bosqichda aniq maqsadlar, o'qitish usullari va mas'ul mutaxassislar faoliyati o'zaro uyg'unlashgandagina, natijada yuqori malakali, raqobatbardosh futbolchilarni yetishtirish mumkin bo'ladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu tadqiqot shuni ko'rsatdiki, yosh futbolchilarni tayyorlash jarayoni zamonaviy pedagogik va texnologik yondashuvlarni uyg'unlashtirish orqali samarali natijalarga erishadi. Innovatsion pedagogik shakllar, xususan, modulli ta'lim, differensial yondashuv va refleksiya sessiyalari futbolchilarning texnik, taktika, jismoniy va psixologik tayyorgarligini kompleks ravishda rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Modulli tizim orqali tayyorgarlik modullarga bo'linadi, bu esa futbolchiga o'zlashtirish darajasiga qarab mustaqil ishlash va murabbiyga jarayonni individual tarzda boshqarish imkonini beradi.

Tayyorlash jarayoni bosqichma-bosqich olib boriladi:

- **I bosqich** – iqtidorni aniqlash;
- **II bosqich** – texnik, taktika va jismoniy tayyorgarlikni rivojlantirish;
- **III bosqich** – professional darajadagi integratsiyalashgan tayyorgarlik.

Har bir bosqichda maqsadlar aniq belgilangan bo'lib, amalga oshirish usullari va mas'ul shaxslar faoliyati tizimli tarzda tashkil etiladi. Bu yondashuv futbolchilarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlaydi va ularni yuqori malakali, raqobatbardosh sportchilar sifatida shakllantiradi.

Shuningdek, tadqiqot davomida innovatsion texnologiyalarni qo'llashning ahamiyati ham ta'kidlandi. Sensorli treninglar, video-tahlil, raqamli monitoring va sport psixologiyasi dasturlari futbolchilarning individual xatoliklarini aniqlash, ularni tuzatish va o'z-o'zini rivojlantirishga yo'naltirishda samarali vosita bo'ladi. Zamonaviy texnologiyalar va pedagogik metodlarni birlashtirish orqali futbolchi nafaqat texnik va jismoniy jihatdan, balki qaror qabul qilish, stress holatida harakat qilish va jamoa bilan samarali muloqot qilish qobiliyatlari bo'yicha ham tayyorlanadi.

Natijada, malakali futbolchilarni tayyorlash jarayoni faqat texnik va jismoniy tayyorgarlikni emas, balki ularning psixologik, intellektual va ijtimoiy rivojlanishini ham qamrab oladi. Bu yondashuv yoshlar sporti rivojida innovatsion pedagogik va texnologik uslublarning samaradorligini isbotlaydi va kelajakda milliy futbolni yanada mustahkamlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sh.Mirziyoyev, (2020, 5 noyabr). Decree No. 4369 "Aholida sog'lom turmush tarzini keng targ'ib qilish va ommaviy sportni rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida".
2. Sh.Mirziyoyev, (2022, 18 fevral). Decree No. PF 75 "Sport sohasida davlat boshqaruvini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida".
3. Sh.Mirziyoyev, (2024, 21 noyabr). Decree "Yoshlar sportini rivojlantirish shart-sharoitlarini kengaytirish to'g'risida".
4. Sh.Mirziyoyev, (2024, 18 dekabr). Decree No. 443 "Jismoniy tarbiya va sport kunini joriy etish hamda sport maktablari isloh qilish to'g'risida".
5. Sh.Mirziyoyev, (2025, 21 avgust). Decree PK 262 "Futbol sohasini yanada raqamlashtirish va ommaviy ishtirokni oshirish chora-tadbirlari to'g'risida".
6. Bomp, T., & Haff, G. (2009). Periodizatsiya: Mashg'ulotlarni nazariya va metodologiyasi (5-nashr). Human Kinetics.
7. Martens, R. (2012). Muvaffaqiyatli murabbiylik (4-nashr). Human Kinetics.
8. Williams, A. M., & Reilly, T. (2000). Futbolda iqtidorni aniqlash va rivojlantirish. Journal of Sports Sciences, 18(9), 657–667. <https://doi.org/10.1080/02640410050120041>

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.